

Mediji i informiranje

Sud Europske unije
PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 109/21
U Luxembourggu 22. lipnja 2021.

Presuda u predmetu C-439/19
Latvijas Republikas Saeima (Kazneni bodovi)

Pravu Unije o zaštiti podataka protivi se latvijski propis koji obvezuje tijelo nadležno za sigurnost cestovnog prometa da učini javno dostupnima informacije o kaznenim bodovima koji se izriču vozačima za prometne prekršaje

Nije dokazana nužnost tog sustava za postizanje željenog cilja – poboljšanje sigurnosti cestovnog prometa

B je fizička osoba kojoj su izrečeni kazneni bodovi zbog jednog ili više prometnih prekršaja. Te je kaznene bodove Ceļu satiksmes drošības direkcija (Uprava za sigurnost cestovnog prometa, Latvija; u daljnjem tekstu: CSDD) upisala u Nacionalni registar vozila i njihovih vozača.

Na temelju latvijskog propisa o cestovnom prometu¹ informacije o kaznenim bodovima izrečenima vozačima vozila upisanih u taj registar javno su dostupne te ih CSDD priopćava svakoj osobi koja to zatraži – uključujući i gospodarskim subjektima radi ponovne uporabe – pri čemu nije potrebno opravdati poseban interes za dobivanje tih podataka. Dvojeći o zakonitosti tog propisa, osoba B podnijela je ustavnu tužbu Latvijas Republikas Satversmes tiesi (Ustavni sud, Latvija) kako bi se ispitala usklađenost tog propisa s pravom na poštovanje privatnosti.

Ustavni sud smatrao je da u okviru ocjene tog ustavnog prava mora voditi računa o Općoj uredbi o zaštiti podataka (u daljnjem tekstu: GDPR)². Stoga je od Suda zatražio da pojasni doseg više odredaba GDPR-a kako bi mogao utvrditi je li latvijski propis o cestovnom prometu u skladu s tom uredbom.

U svojoj presudi, donesenoj u velikom vijeću, Sud ocjenjuje da **se GDPR-u protivi latvijski propis. On utvrđuje da nije dokazana nužnost priopćavanja osobnih podataka o kaznenim bodovima izrečenima za prometne prekršaje, osobito imajući u vidu cilj poboljšanja sigurnosti cestovnog prometa, na koji se poziva latvijska vlada.** Osim toga, Sud smatra da ni pravo javnog pristupa službenim dokumentima ni pravo na slobodu informiranja ne opravdavaju takav propis.

Ocjena Suda

Kao prvo, Sud ocjenjuje da obrada osobnih podataka o kaznenim bodovima jest „obrada osobnih podataka koji se odnose na kaznene osude i kažnjiva djela”³, za koju GDPR predviđa pojačanu zaštitu zbog posebne osjetljivosti odnosnih podataka.

S tim u vezi on uvodno napominje da su informacije o kaznenim bodovima osobni podaci i da CSDD-ovo priopćavanje tih informacija trećim osobama čini obradu koja spada u materijalno područje primjene GDPR-a. Naime, to područje primjene vrlo je široko, a spomenuta obrada nije obuhvaćena iznimkama od primjene te uredbe.

¹ Članak 14¹ stavak 2. Ceļu satiksmes likumsa (Zakon o cestovnom prometu) od 1. listopada 1997. (Latvijas Vēstnesis, 1997., br. 274/276)

² Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (SL 2016., L 119, str. 1. i ispravci SL 2018., L 127, str. 2. i SL 2021., L 74, str. 35.)

³ Članak 10. GDPR-a

Tako, s jedne strane, navedena obrada nije obuhvaćena iznimkom o neprimjeni GDPR-a na obradu izvršenu tijekom djelatnosti koja nije obuhvaćena opsegom prava Unije⁴. Treba smatrati da je jedini cilj te iznimke isključivanje iz područja primjene te direktive obrada osobnih podataka koje državna tijela provode u okviru aktivnosti namijenjenih zaštiti nacionalne sigurnosti ili neke druge aktivnosti koja se može svrstati u istu kategoriju. Te aktivnosti konkretno obuhvaćaju one kojima je cilj zaštita osnovnih državnih funkcija i temeljnih interesa društva. Međutim, aktivnosti vezane uz sigurnost cestovnog prometa nemaju takav cilj te se stoga ne mogu svrstati u kategoriju aktivnosti kojima je cilj zaštita nacionalne sigurnosti.

S druge strane, priopćavanje osobnih podataka o kaznenim bodovima nije ni obrada obuhvaćena iznimkom o neprimjeni GDPR-a na obrade osobnih podataka koje nadležna tijela obavljaju u kaznenim stvarima⁵. Naime, Sud ocjenjuje da se prilikom navedenog priopćavanja CSDD ne može smatrati takvim „nadležnim tijelom”⁶.

Kako bi utvrdio čini li pristup osobnim podacima o prometnim prekršajima, poput kaznenih bodova, obradu osobnih podataka koji se odnose na „kažnjiva djela”⁷ te uživaju pojačanu zaštitu, Sud zaključuje, oslanjajući se osobito na okolnosti nastanka GDPR-a, da taj pojam upućuje isključivo na kaznena djela. Međutim, činjenica da se u latvijskom pravnom sustavu prometni prekršaji kvalificiraju kao prekršajni nije odlučna za ocjenu spadaju li ta kažnjiva djela pod pojam „kazneno djelo” s obzirom na to da je riječ o autonomnom pojmu prava Unije koji zahtijeva autonomno i ujednačeno tumačenje u cijeloj Uniji. Na taj način, nakon što je podsjetio na tri kriterija relevantna za ocjenu kaznene naravi kažnjivog djela – a to su pravna kvalifikacija kažnjivog djela u nacionalnom pravu, narav kažnjivog djela i težina izrečene kazne – Sud ocjenjuje da **prometni prekršaji o kojima je riječ spadaju u pojam „kažnjiva djela” u smislu GDPR-a**. Kad je riječ o prvim dvama kriterijima, Sud navodi da, čak i ako se kažnjiva djela u nacionalnom pravu ne kvalificiraju kao „kaznena”, to može proizlaziti iz njihove naravi, a osobito iz represivne svrhe sankcije do čijeg izricanja može doći. U predmetnom slučaju izricanje kaznenih bodova za prometne prekršaje, baš kao i druge sankcije do kojih može dovesti njihovo počinjenje, služe, među ostalim, navedenoj represivnoj svrsi. Kad je riječ o trećem kriteriju, Sud napominje da samo prometni prekršaji određene težine dovode do izricanja kaznenih bodova i da, samim time, mogu dovesti do kazni određene težine. Nadalje, izricanje kaznenih bodova u pravilu prati sankcija koja se izriče, a kumuliranje tih bodova dovodi do pravnih posljedica koje mogu uključivati čak i zabranu upravljanja vozilom.

Kao drugo, Sud ocjenjuje da **se GDPR-u protivi latvijski propis koji obvezuje CSDD da podatke o kaznenim bodovima izrečenima vozačima vozila za prometne prekršaje učini javno dostupnima, pri čemu osoba koja traži pristup ne mora opravdati poseban interes za dobivanje tih podataka**.

S tim u vezi Sud naglašava da poboljšanje sigurnosti cestovnog prometa, koje se nastoji ostvariti latvijskim propisom, jest cilj od općeg interesa koji priznaje Unija i da stoga države članice mogu kvalificirati sigurnost cestovnog prometa kao „zadaću od javnog interesa”⁸. Međutim, nije dokazana nužnost latvijskog sustava priopćavanja osobnih podataka o kaznenim bodovima za postizanje namjeravanog cilja. Naime, s jedne strane, latvijski zakonodavac raspolaže velikim brojem metoda koje bi mu mogle omogućiti postizanje tog cilja drugim sredstvima kojima se manje zadire u temeljna prava ispitanika. S druge strane, valja voditi računa o osjetljivosti podataka o kaznenim bodovima i o činjenici da njihovo javno priopćavanje može činiti ozbiljno zadiranje u prava na poštovanje privatnosti i na zaštitu osobnih podataka, s obzirom na to da može izazvati društvenu osudu i dovesti do stigmatizacije odnosne osobe.

⁴ Članak 2. stavak 2. točka (a) GDPR-a

⁵ Članak 2. stavak 2. točka (d) GDPR-a

⁶ Članak 3. stavak 7. Direktive (EU) 2016/680 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka od strane nadležnih tijela u svrhe sprečavanja, istrage, otkrivanja ili progona kaznenih djela ili izvršavanja kaznenih sankcija i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Okvirne odluke Vijeća 2008/977/PUP (SL 2016., L 119, str. 89. i ispravak SL 2018., L 127, str. 14.)

⁷ Članak 10. GDPR-a

⁸ U skladu s člankom 6. stavkom 1. točkom (e) GDPR-a, obrada osobnih podataka je zakonita ako je „nužna za izvršavanje zadaće od javnog interesa”.

Osim toga, Sud smatra da, imajući u vidu **osjetljivost tih podataka i ozbiljnost spomenutog zadiranja u dva navedena temeljna prava, ona imaju prednost i pred interesom javnosti za pristup službenim dokumentima**, kao što je Nacionalni registar vozila i njihovih vozača, i pred pravom na slobodu informiranja.

Kao treće, zbog istih razloga Sud smatra da **se GDPR-u protivi latvijski propis i u dijelu u kojem ovlašćuje CSDD da podatke o kaznenim bodovima izrečenima vozačima vozila za prometne prekršaje dostavi gospodarskim subjektima kako bi ih oni mogli ponovno upotrijebiti i priopćiti javnosti**.

Kao četvrto i posljednje, Sud pojašnjava da se načelu nadređenosti prava Unije protivi to da sud koji je uputio zahtjev, postupajući po tužbi protiv latvijskog propisa za koji je Sud ocijenio da nije u skladu s pravom Unije, odluči da se pravni učinci tog propisa održavaju do dana donošenja njegove konačne presude.

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da u okviru postupka koji se pred njima vodi upute Sudu pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti nekog akta Unije. Sud ne rješava spor pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda. Ta odluka jednako obvezuje i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) presude objavljuje se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Iliana Paliova 📞 (+352) 4303 4293